

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

13.03.2020

№

2889/16.3.2/7-20

на №

**Народному депутату України
Батенку Т. І.**

вул. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Шановний Тарасе Івановичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 05.02.2020 № 1363, надісланий листом першого заступника Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука від 21.02.2020 № 11/10-169 та в межах компетенції повідомляє.

Щодо роздрібної ціни на природний газ

Положеннями статті 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон) з 01.10.2015 НКРЕКП не має повноважень щодо забезпечення проведення цінової політики на ринку природного газу (в частині встановлення цін на природний газ).

Крім того, відповідно до статті 3 Закону ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема, забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу, у тому числі забезпечення першочергового інтересу безпеки постачання природного газу, вільної торгівлі природним газом та рівності суб'єктів ринку природного газу незалежно від держави, згідно із законодавством якої вони створені, вільного вибору постачальника природного газу.

Закон передбачає, з одного боку, державне регулювання монопольних ринків (транспортування, розподіл, зберігання природного газу), з іншого – розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку природного газу. Тобто на оптовому і роздрібному ринках природного газу має діяти принцип вільного ціноутворення (крім випадку, коли з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу покладені спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України), що передбачено частиною другою статті 12 Закону.

0076371

ЗНАЧЕННЯ

ПІДПИСАНО КОМПЕТЕНТНИМ ПЕТІОНИМ
ТА КОМПЕТЕНТНИМ ПЕТІОНИМ
(02/2019)

Згідно з постановою Верховної Ради України від 18.03.2020 № 11392-10-Д

№ 11392-10-Д

Відомості про петицію
№ 11392-10-Д
Відомості про петицію
№ 11392-10-Д

Відомості про петицію

Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію

Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію

Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію

Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію

Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію

Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію
Відомості про петицію

Так, згідно з положеннями частини другої статті 12 Закону постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених цим Законом.

Згідно з абзацом першим частини першої статті 11 Закону, з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

З 01.11.2018 набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі – Постанова № 867), якою затверджено Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (далі – Положення № 867).

Відповідно до пункту 13 Положення № 867 (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 17) з 01 січня 2020 року НАК «Нафтогаз України» здійснює продаж/постачання природного газу відповідно до пунктів 7, 8 і 11 цього Положення за цінами, що встановлюються продавцем (постачальником) і покупцем (споживачем), але не вище рівня, який, зокрема, урахує середньоарифметичне значення фактичних цін (End of Day) природного газу на наступну добу поставки газу (Day-Ahead and Weekend) на нідерландському газовому хабі (TTF) за період 1 – 22 числа місяця постачання газу відповідно до інформації біржі Powernext/EEH, різницю (спред) між ціною на хабі TTF та кордоні України і тариф на послуги транспортування природного газу для точки входу в Україну на міждержавному з'єднанні з Польщею/Словаччиною/Угорщиною.

Згідно з пунктом 14 Положення № 867 постачальники природного газу, що закуповують природний газ у НАК «Нафтогаз України» відповідно до пунктів 7 і 8 цього Положення, зобов'язані, зокрема, до 01 травня 2020 року постачати такий природний газ виключно побутовим споживачам, релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державному підприємству України «Міжнародний дитячий центр «Артек» за ціною, в якій торговельна надбавка (націнка) постачальника не може перевищувати 2,5 відсотка ціни природного газу, за якою такі постачальники закупили зазначені обсяги природного газу у НАК «Нафтогаз України» відповідно до цього Положення (без урахування податку на додану вартість).

При цьому зазначаємо, що ціна продажу природного газу постачальникам природного газу, визначена відповідно до пункту 13 Положення № 867, зокрема, для потреб побутових споживачів, без урахування ПДВ, тарифу на транспортування природного газу для внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи, тарифу на послуги з розподілу природного газу та торговельної надбавки (націнки) постачальника, щомісяця публікується на офіційному вебсайті НАК «Нафтогаз України» в розділі: «Продаж/Закупівля газу»/«Продаж»/«Ціни газу для споживачів, продаж/постачання Компанією природного газу яким підпадає під дію Положення про ПСО» та становить:

- з 01 по 31 січня 2020 року (включно) – 4650,00 грн за 1000 м³;
- з 01 по 29 лютого 2020 року (включно) – 3948,00 грн за 1000 м³.

Звертаємо увагу на те, що НКРЕКП не є розробником Постанови № 867, відповідно за наданням додаткових роз'яснень з питань, що регулюються вищезазначеною постановою Кабінету Міністрів України, пропонуємо Вам звернутись до Міністерства енергетики та захисту довкілля України.

Необхідно зазначити, що роздрібна ціна на природний газ для побутових споживачів, постачання яким здійснює постачальник, на якого покладено спеціальні обов'язки, визначається з урахуванням ціни природного газу як товару, торговельної надбавки (націнки) постачальника, тарифу на послуги транспортування природного газу та податку на додану вартість. Крім того, споживачі природного газу мають сплачувати тариф на послуги розподілу природного газу.

Щодо плати за послуги розподілу природного газу

Правовий статус НКРЕКП, її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення визначає Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП).

Відповідно до положень статей 17 та 21 Закону про НКРЕКП, статті 58 Закону України «Про ринок природного газу» для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор, зокрема, забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг; надає роз'яснення з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора.

Правові засади функціонування ринку природного газу України визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Так, відповідно до частини першої статті 1 Закону доступ – право користування потужністю об'єкта газової інфраструктури в обсязі та на умовах, встановлених у договорі про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

потужність – максимально допустиме перетікання обсягу природного газу, виражене в одиницях енергії до одиниці часу, що надається замовнику відповідно до договору про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG.

Таким чином, саме положеннями Закону визначено правові основи надання доступу до газової інфраструктури на принципах надання права користування потужністю.

Варто зазначити, що на момент упровадження відповідних змін положення Закону були реалізовані при наданні послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу та здійснювались на принципах надання права користування потужністю.

До 01.01.2020 кінцевий платіж за природний газ для побутових споживачів, постачання яким здійснює постачальник, на якого покладено спеціальні обов'язки, визначався з урахуванням ціни природного газу як товару, торговельної надбавки (націнки) постачальника, тарифу на послуги транспортування природного газу, тарифу на послуги розподілу природного газу та податку на додану вартість.

Так, оплата послуг розподілу природного газу здійснювалась виходячи з фізичного обсягу розподілу природного газу та була складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів. Така модель здійснення розрахунків за надані послуги розподілу має недоліки, зокрема велике фінансове навантаження на споживачів протягом опалювального сезону, нерівномірність надходження коштів для забезпечення сталого функціонування газорозподільної системи.

З 01.01.2020 відбулося виокремлення вартості послуги розподілу природного газу із загального кінцевого платежу за природний газ. При цьому здійснено перехід

до замовленої потужності та змінено принцип визначення вартості оплати послуги розподілу природного газу.

Згідно з положеннями пункту 1 глави 6 розділу VI Кодексу розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається оператором газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ) за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

Річна замовлена потужність об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік (з 01 жовтня по 30 вересня), що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу (положення пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу).

Таким чином, з 01.01.2020 кожен споживач сплачуватиме кошти за отриману послугу розподілу рівними частинами протягом року не залежно від обсягу спожитого природного газу в поточному місяці.

Отже, річна замовлена потужність об'єкта (об'єктів) споживача на поточний рік визначалась виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за попередній газовий рік (з 01 жовтня 2018 по 30 вересня 2019).

При цьому річна замовлена потужність об'єкта споживача на розрахунковий календарний 2021 рік буде визначатись виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за період з 01 жовтня 2019 року по 30 вересня 2020 року, тому зменшення/збільшення спожитого обсягу природного газу у поточному газовому році (01.10.2019 – 30.09.2020) призведе до зменшення/збільшення величини замовленої річної потужності, а отже, і плати за послуги розподілу природного газу в наступному календарному році.

З огляду на зазначене, у зв'язку зі зміною підходу до формування вартості оплати послуги розподілу природного газу в минулому та з 01.01.2020 відбулось виокремлення вартості послуги розподілу природного газу із загального кінцевого платежу за природний газ.

Слід відмітити, що відокремлення вартості послуг розподілу природного газу від вартості природного газу як товару надає низку переваг для кінцевого споживача. Зокрема застосування європейських підходів до розрахунків за послуги розподілу природного газу дає можливість споживачам розуміти, за які послуги і якому підприємству вони сплачують. Оплата за послуги розподілу природного газу рівними частинами дозволяє уникнути великого навантаження на споживача в опалювальний період, коли споживання природного газу найбільше.

Одночасно слід зазначити, що НКРЕКП постановами від 24.12.2019 №№ 3014 – 3057 було встановлено тарифи на послуги розподілу природного газу виходячи із планованої річної замовленої потужності розподілу природного газу, які набрали чинності 01.01.2020. Зокрема постановами №№ 3032, 3052, 3057 було встановлено тарифи на послуги розподілу природного газу для АТ «Львівгаз», ПрАТ «НГХП «Сірка» та ТЗОВ «Спектргаз» відповідно.

Під час виконання наданих законом функцій та повноважень Регулятор керується принципами законності, неупередженості та об'єктивності під час прийняття рішень.

Формування тарифу на послуги розподілу природного газу для оператора газорозподільної системи здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та напряму залежить від основних технічно-виробничих показників його діяльності та необхідних обсягів робіт при обслуговуванні, утриманні та експлуатації газорозподільних мереж, зокрема газорозподільних пунктів, надомних регуляторів тиску, станцій катодного захисту газопроводів від корозії, запірної арматури, вузлів обліку природного газу тощо.

При цьому НКРЕКП при розрахунку тарифів на послуги розподілу природного газу враховується лише економічно обґрунтовані витрати газорозподільного підприємства, необхідні для провадження діяльності з розподілу природного газу.

Законом про НКРЕКП та іншими нормативно-правовими актами передбачено проведення ліцензіатом відкритого обговорення на місцях питання щодо необхідності встановлення тарифів та проведення відкритого обговорення проектів рішень НКРЕКП до прийняття Регулятором відповідного рішення щодо встановлення тарифів на товари (послуги) суб'єктів природних монополій.

Відкриті обговорення мають на меті врегулювання спірних питань, що виникають до прийняття Регулятором відповідного рішення, шляхом детального і обґрунтованого обговорення отриманих зауважень та пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб.

При встановленні тарифів на послуги розподілу природного газу повною мірою були дотримані вимоги законодавства зокрема, що стосуються проведення відкритих обговорень.

Крім того, згідно з Законом Регулятор здійснює державне регулювання, зокрема, шляхом ліцензування діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, державного контролю та застосування заходів впливу.

У разі виявлення порушень акт про результати перевірки вноситься на засідання Регулятора, за результатами якого Регулятор приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, санкцій, передбачених цим Законом.

При цьому звертаємо Вашу увагу, що структура тарифу на послуги розподілу природного газу для АТ «Львівгаз» є додатком до постанови НКРЕКП від 24.12.2019 № 3032 та розміщена на офіційному вебсайті Регулятора за посиланням <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=48057>, структура тарифу на послуги розподілу природного газу для ПрАТ «НГХП «Сірка» є додатком до постанови НКРЕКП від 24.12.2019 № 3052 та розміщена на офіційному вебсайті Регулятора за посиланням <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=48077> та структура тарифу на послуги розподілу природного газу для ТЗОВ «Спектргаз» є додатком до постанови НКРЕКП від 24.12.2019 № 3057 та розміщена на офіційному вебсайті Регулятора за посиланням <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=48082>.

Слід відмітити, що встановлення тарифів на основі нової методології як плати за замовлену потужність та відокремлення вартості послуг розподілу природного газу від вартості природного газу як товару передбачає відхід від застарілої системи встановлення загального тарифу та надає ряд переваг для кінцевого споживача. Зокрема застосування європейських підходів до розрахунків за послуги розподілу

природного газу дає можливість споживачам розуміти, за які послуги і якому підприємству вони сплачують. Оплата за послуги розподілу природного газу рівними частинами дозволяє уникнути великого навантаження на споживача в опалювальний період, коли споживання природного газу найбільше.

Розмір плати за послуги розподілу природного газу визначається для кожного споживача індивідуально залежно від обсягів споживання природного газу споживача в минулих періодах. Прозорість формування платежів за газ як товар та за послуги розподілу природного газу дозволяють споживачу відстежувати та контролювати власне споживання з метою мінімізації рахунків.

При цьому рівномірні надходження коштів дозволять газорозподільним підприємствам забезпечити високий рівень обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, що знаходяться на балансі газорозподільного підприємства, з метою підвищення рівня безпеки газопостачання.

Звертаємо увагу, що плата за послуги розподілу природного газу не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги розподілу природного газу сплачувались побутовими споживачами природного газу завжди у складі ціни на природний газ.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк